MARGARET WETTLIN

DRUMURI RUSEŞTI

TREI ANI DE RĂSBOI IN RUSIA

TRĂIŢI DE O FEMEIE AMERICANĂ

Traducere de

ADA CALFOGLU

EDITURA „UNIVERSUL"

EXTRAS DIN CATALOGUL LITERAR
EDITURA „UNIVERSUL"

Colecția: „OPERELE SCRIITORILOR ROMÂNI"

CRONICARII ROMÂNI: Antologie întocmită de Al. Rosetti, prof. univ.

NUVELE de NICOLAE FILIMON, cu amintiri și însemnări de Pr. G. Negulescu-Batiște și Dr. N. Vătămanu.

(Operă premiată de Acad. Rom.)

ST. O. IOSIF, Poezii vol. I și II. Ediție comentată de prof. P. V. Hanes

MIHNEA VODĂ CEL RĂU, DOAMNA CHIAJNA, MOȘII, CURCANII, POFTII VĂCĂREȘTI, de Al. Odobescu Ediție comentată de N. Mihăescu asistent univcsitar.

A FOST LA LENINGRAD de Al. Ceacovschi, trad. de R. Donici.

ASPECTE DIN CIVILIZAȚIA ENGLEZĂ de I. Botez.

ASTROLOGIA — Odinioară și azi, de Const. Argintcanu.

AMINTIRI DIN VIAȚA-MI, de g-ral Al. Candiano-Popescu.

ACUMULATORII ELECTRICI, de Căp. Ioan R. Nicola.

BUCUREȘTI ȘI BUCUREȘTENI, de Victor Bilciurescu.

CELE DOUĂ ORFANE, (Ed. IV) roman de A. d'Ennery.

CATRENELE LUI OMAR KHAYYAM trad. de Al. T. Stamatiad, (Ediția III-a).

COLIBACILOZA — Studiu clinic și terapeutic, de Dr. I. Stromînger.

DORESC CA MICILE MELE RÂNDULEȚE (epistole veselie), de Tudor Mușatescu.

DOMNIȚA FĂRĂ NUME, roman pentru tineret, ediție de lux, de Jul. Giurgea.

COSTA BERLING, de Selma Lagerlöf, Ed. V-a.

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE, Ed. II-a, de Al. Rosetti și J. Byck.

GHIȚION, schițe și nuvele, de A. CENOV, trad. de R. DONICI.

HANUL LUI ALMAYER roman, de Joseph Conard, trad. de Jul. Gurgea.

ISTORIA REVOLUȚIEI FRANCEZE de T. Carlyle, trad. de N. Pandele, vol. I (ed. II) și vol. II.

JOC DE OGLINZI, roman, de Ioana Petrescu.

LUMEA ELECTRONILOR, (ed. II), de prof. univ. Ion G. Popescu Operă premiată de Acad. Română

MAI SUNT OAMENI BUNI.., roman Ed. IV-a, de D. Ionescu Morel

MICA PUBLICITATE, roman, de Tudor Mușatescu.

MUZICANTUL ORB, (roman), de Vl. Corolenko, trad. de R. Donici.

MANIFESTAȚIUNI OSTEOARTICULARE ALE SIFILISULUI EREDITAR de Dr. Ion Marian.

MANUAL DE ISTORIA ARTEI, vol. I, II, III și IV, de prof. G. Oprescu.

MANUAL TEHNIC ȘI PRACTIC PENTRU UZUL INDUSTRIILOR ȘI COMERȚULUI FORESTIER, de Haimovici-Drajna și Haimovici Oltenița.

MONOTONII PROVINCIALE, (versuri umoristice), de Ionel Lazaroneanu.

MANUAL DE CUSĂTURI și VOPSELE VEGETALE, de Florica Ceaușeanu și Sanda Simirnescu.

PARADA, roman, de Lloyd Douglas, trad. de Jul. Giurgea.

REGIUNILE POLARE ALE PĂMÂNTULUI, de Claudius Giurcăneanu.

REGINA ELISABETA — CARMEN SYLVA — de Lucreția Carandino-Flatamona.

SISTEMUL FINANCIAR AL U.R.S.S. de prof. M. L. Bogolepov, trad. de R. Donici.

TEATRU ALES: LOPE DE VEGA, trad. de Al. Popescu Telega.

TITANIC VALS și... ESCU (Teatru), de Tudor Mușatescu.

ȚĂRILE ROMÂNEȘTI INAINTE DE SECOLUL AL XIV-lea, de Iosif Schiopul.

VĂLTOAREA [illegible]ȚII, (roman) Edward B[illegible]ver Lytton.

Tip. „Universul" S. A. București
Strada Brezoianu, Nr. 23—25
Firma înscrisă la Of. Reg. Com. sub Nr. 437/1933.

MARGARET WETTLIN

DRUMURI RUSEŞTI

TREI ANI DE RĂZBOI IN RUSIA
TRĂIŢI DE O FEMEIE AMERICANĂ

Traducere de

ADA CALFOGLU

EDITURA «UNIVERSUL» S. A. BUCUREŞTI
1946

DRUMURI RUSEŞTI

TREI ANI DE RĂZBOI IN RUSIA TRĂIŢI DE O FEMEIE AMERICANĂ

de

MARGARET WETTLIN

„Şi nu eşti tu oare, Rusule, care te avânţi întocmai ca năvalnica troikă pe care nimeni n'o poate întrece? Drumul fumegă sub tine, podurile duduie, totul se năruie în urma ta. Spectatorul rămâne mut în faţa acestei minuni dumnezeeşti. Să fie oare trăznetul asvârlit din cer? Ce poate însemna această groaznică năvală? Şi care e puterea de neînţeles întrupată în aceşti cai nemaipomeniţi? Oh. caii!

Ce cai sunt aceştia, cu furtuna în coamă, cu o ureche în fiecare muşchi? Ca la sunetul unui cântec cunoscut ce vine de sus, ei se avântă, bestii de bronz bătând pământul cu copitele lor, prefăcându-se într'un şir lung ce zboară prin spaţiu, repezindu-se înainte, după inspiraţia lui Dumnezeu. Rusule, încotro te îndrepţi? Răspunde. Dar, el nu răspunde. Clopoţeii cailor fac să răsune un clinchet minunat; văzduhul urlă pe când vântul îl sfâşie în bucăţi — Troika trece dincolo de tot ce e pe pământ pe când alte ţări şi alte popoare, privind nedumerite, se dau înlături ca să facă loc troicei!

NIKOLAI GOGOL
(Suflete moarte)
1809—1852

INTRODUCERE

Margaret Wettlin a venit în Rusia în 1932. Ea s'a născut la Newwar, în New Jersey în 1907 dintr'o familie metodistă, cu toate că bunicul său fusese predicator baptist. Când ea era de nouă ani, familia ei s'a mutat în localitatea suburbană, Haddenfield N. J., situată exact în faţa Filadelfiei pe celălalt mal al fluviului. Ea a urmat la Şcoala superioară din Filadelfia şi apoi la universitatea din Pennsylvania, pe care a absolvit-o în 1928.

Ea n'a avut niciodată vreo legătură cu mişcarea comunistă, dar interesul general al tineretului american faţă de noua Rusie a hotărît-o să viziteze această ţară ca turistă în 1939. Ea a văzut Rusia, a crezut în ea, a rămas şi s'a măritat cu un director de scenă rus.

A fost ceva dramatic în împrejurările în care s'au întâlnit. Andrei Efremov, soţul ei, care s'a născut şi a trăit toată viaţa în Moscova, se găsea în 1932 în Republica mongolică, unde organiza un Teatru Naţional

In toamna acestui an, el străbătu un drum de câteva mii de mile în direcţia vest, ducându-se să viziteze Moscova. Aproape în acelaş timp, Margaret Wettlin străbătu şi ea câteva mii de mile în direcţia est, cu acelaş scop. Se întâlniră într'o lojă în timpul unei reprezentaţii la Teatrul Kamerny din Moscova şi de atunci vieţile lor au mers mereu împreună.

Dela 1934 la 1935 au locuit în Mongolia. Puţin timp după întoarcerea lor la Moscova, în 1935, au avut un fiu, Adia, şi în anul următor, Adia şi mama sa au plecat în America, unde Margaret Wettlin a ţinut conferinţe despre Uniunea Sovietică. In toamna lui 1936 s'au înapoiat la Moscova, unde împreună cu soţul ei a locuit până la izbucnirea războiului.

In 1938 au avut o fetiţă, Darka, şi cartea de faţă e povestea lui Andrei, a Margaretei (Margarita în ruseşte), a lui Adia şi a Darkei din prima zi a invaziei germane în Rusia până la a treia ei aniversare, la 22 Iunie 1944.

Moscova, 1945

CAPITOLUL I

Era într'o Duminică de vară şi Andrei se culcase puţin. Pe învelitoarea de culoare vie, o pată de soare, rotundă ca un gologan, aluneca în sus şi în jos, în ritmul respiraţii sale. Prin fereastră venia un murmur de zgomote de vară: albine deasupra liliacului, copii cari se jucau în grămada de nisip. O sapă se împlânta în pământul uscat şi bulgării se auzeau rostogolindu-se. Deodată, Vera strigă de afară:

— Peg, Andrei, sculaţi-vă. S'a întâmplat ceva,

Apoi, auzirăm voci, jos, pe drum.

— Germanii.

— Ce e cu ei?

— Azi dimineaţă, la patru!

— Da?

— Germanii au trecut graniţele noastre. Au bombardat Kievul şi Sevastopolul.

— Război!

Andrei şi cu mine ieşirăm afară. Vecinii cereau veşti trecătorilor.

— Război, război cu Germania.

— Eşti nebun!

— Nu, nu, Molotov a spus chiar adineauri.

Mă uitai în curtea de alături. Un om sta lângă un tufiş